

Передмова

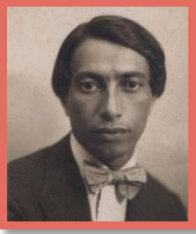
Пройтись вулицями нашого міста, помилуватись його краєвидами, погортати сторінки його далекої і близької історії.

Відтепер вінничанам доведеться звикати до нових назв вінницьких вулиць, провулків, тупиків та площ. Приводом до масового перейменування вінницьких вулиць стало рішення депутатів Вінницької міської ради на сесії 25 грудня 2015 року де вони проголосували за перейменування назв вулиць міста, що змінять назви на вимогу Закону України від 09.04.2015 № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їх символіки».

Декомунізація – процес усунення із суспільного, політичного й правового життя залишків комуністичної ідеології. Закон України про декомунізацію набув чинності 21 травня 2015 року. Згідно нього перейменуванню підлягають населені пункти, вулиці й підприємства, назви яких мають комуністичне походження.

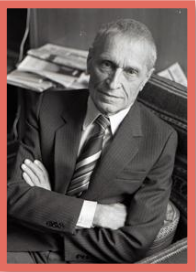
Після піврічного громадського обговорення та громадських слухань напрацьовано обґрунтовані нові назви вулиць міста, запропонованими спеціальною комісією.

Вулиця Натана Альтмана (вул. Жовтнева)

Альтман Натан (1889 - 1970) – радянський та єврейський художник-авангардист, майстер портрету. Театральний художник Московського державного єврейського театру ГОСЕТ. Народився, провів дитячі роки та юність у Вінниці, працював декоратором у міському оперному театрі. В 1924 р. був ініціатором зйомок німого фільму «Єврейське щастя» у Вінниці, на Єрусалимці.

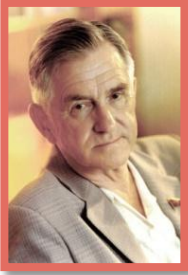
Вулиця Миколи Амосова (вул. Мєдведєва)

Амосов Микола (1913 - 2002) видатний хірург, біокібернетик, філософ, письменник, академік Національної Академії наук України і Академії медичних наук України, Лауреат державної премії УРСР (двічі) та України, Ленінської премії, Герой Соціалістичної праці. З 1952 р. працював у Києві, очолював створену ним першу в Україні клініку серцевої хірургії. Вперше в Україні почав робити операції на серці зі штучним кровообігом, уперше в СРСР виконав протезування мітрального клапана, уперше в світі створив і запровадив антитромботичні протези клапанів серця.

Вулиця Олега Антонова (пров. К. Маркса)

Антонов Олег (1906 - 1984) - авіаконструктор, академік Академії наук СРСР і УРСР, Герой Соціалістичної праці. З 1952 р. очолюване ним конструкторське бюро переведено до Києва.

1962-1984 – Генеральний конструктор конструкторського бюро літакобудування (нині АНТК ім. О. Антонова). Автор наукових праць з питань планеризму, літакобудування, економіки. Під його керівництвом створено майже 40 конструкцій планерів, 15 типів транспортних і пасажирських літаків і майже 100 їх модифікацій.

Вулиця Володимира Антоновича (вул. Артема)

Антонович Володимир (1834 - 1908) - історик, археолог, етнограф, професор Київського університету. Член Київської громади, засновник «київської школи». Редактор і видавець «Архіву Південно-Західної Росії» - унікального багатотомника документів і матеріалів з історії Правобережної України XVI – XVIII ст. Уродженець Вінницької області.

Вулиця Батозька (вул.Кірова)

Названа на честь відомої битви. Битва під Батогом – бій армій Війська Запорозького і Кримського Ханства під проводом Богдана Хмельницького проти війська Речі Посполитої під командуванням Марціна Калиновського. Битва була однією з важливих подій у ході Хмельниччини, завершилася перемогою союзників. Вважається еталонним прикладом козацького військового мистецтва XVII ст. Відбулася битва біля сучасного села Четвертинівки Тростянецького району Вінницької області.

Вулиця Генерала Безручка (вул. Зубриліна)

Безручко Марко Данилович (1883 - 1944) - військовий діяч, генерал-хорунжий Армії УНР. В 1920 р. – командир 6-ї Січової дивізії Армії УНР. Один із творців «Дива над Віслою»: з 28 серпня по 2 вересня 1920 р. очолював героїчну оборону міста Замостя союзними польсько-українськими військами проти армії Будьонного. Військовий міністр уряду УНР (1921). Восени 1920 р. брав участь у бойових діях на Поділлі.

Вулиця Олексія Береста (вул. Конєва)

Берест Олексій (1921 - 1970) - радянський військовий, лейтенант Червоної Армії, Герой України (2005). 30.04.1945 р. разом з сержантами М. Єгоровим і М. Кантарією встановив прапор Перемоги на даху німецького Рейхстагу (факт приховувався). Загинув під колесами потяга, рятуючи п'ятирічну дівчинку.

Вулиця Миколи Битинського (вул. Уборевича)

Битинський Микола (1893 - 1972) дослідник геральдики, уніформології, поручник Дієвої Армії УНР, Автор Державного герба Української соборної держави, низки праць про історію українських символів та уніформи. Розробник нагород УНР – Хреста Симона Петлюри та Воєнного хреста.

Засновник Українського військово-історичного інституту (1948), член Українського товариства подолян (США). Уродженець Вінницької області.

Вулиця Івана Бойка (вул. Плеханова)

Бойко Іван (1910 - 1975) - танкіст, двічі Герой Радянського Союзу. Відзначився при штурмі Козятина наприкінці грудня 1943 р. Також очолювані ним військові підрозділи виявили мужність і героїзм під час визволення від нацистів Жмеринки, Чернівців, при форсуванні Дністра і Пруту, на території Польщі, Німеччини, під час штурму Берліна. Уродженець Вінницької області.

Вулиця Валеріана Боржковського (вул. Тельмана)

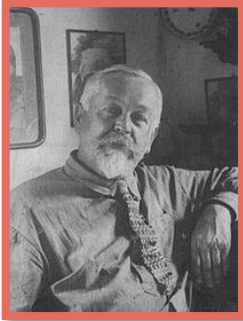

Боржковський Валеріан (1864 - 1919) - етнограф, археолог, статистик, громадський та земський діяч. З 1902 року жив у Вінниці, працював землеміром. Очолював Староміське товариство садоводів, Староміське товариство взаємного кредиту, Староміську «Просвіту». Один з активних учасників українського громадського руху у місті. Гласний Вінницького повітового земства (з 1911). За доби Української революції – комісар у Вінниці. Розстріляний більшовиками.

Вулиця Брацлавська (вул. Островського)

Вінниця до 1793 р. була у складі Брацлавського воєводства. Місто було складовою важливою, з економічної точки зору, дороги на Брацлав.

Провулок Густава Брілінга (пров. Ф. Мерінга)

Брілінг Густав (1867 - 1940) - юрист, колезький радник, почесний громадянин Подільської губернії. Один з активних громадських діячів міста на початку ХХ ст. Засновник Вінницького обласного краєзнавчого музею.

Вулиця Академіка Буняковського (вул. Н. Крупської)

Буняковський Віктор (1804 - 1889) - вчений, математик, педагог, кавалер 13-ти орденів Російської імперії, декан фізико-математичного факультету та ректор Санкт-Петербурзького університету, віце-президент Російської академії наук (1864). Автор понад 100 праць з математичного аналізу, теорії чисел, геометрії, теорії ймовірностей. Винахідник планіметра, пантографа, приладу для додавання квадратів. Уродженець Вінницької області.

Вулиця Константина Василенка

(вул. 30-річчя Перемоги)

Василенко Константин (1877 - 1941) – журналіст, громадський та політичний діяч. Член Центральної ради, Генеральний секретар (міністр) праці УНР в 1917 р. Жертва сталінських репресій, розстріляний у Вінниці в липні 1941 року

Вулиця Миколи Ващука (вул. Квятека)

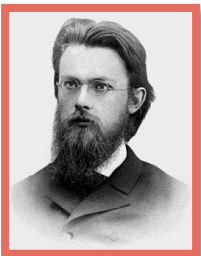

Ващук Микола (1959 - 1986) – ліквідатор аварії на Чорнобильській АЕС, командир відділення пожежної частини м. Прип'ять, Герой України (2006). Брав безпосередню участь у гасінні пожежі на АЕС в ніч з 25 на 26 квітня 1986 року. Помер від тривалого впливу радіаційного опромінення

високого рівня.

Випускник Вінницького училища професійної підготовки працівників пожежної охорони (1983).

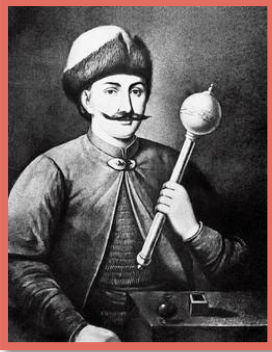
Вулиця Академіка Вернадського (вул. Постишева)

Вернадський Володимир Іванович (1863 - 1945) – один із небагатьох учених-універсалів ХХ сторіччя. Його життя було пов'язане з Україною, яку він досліджував, знав досконало і вважав своєю землею. Саме в полтавських Шишаках зародилося його вчення про живу речовину і біосферу. Професор Сорбони,

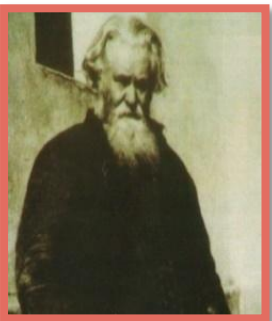
основоположник генетичної мінералогії, гео- та біохімії; вчення про живу речовину, її роль в еволюції біосфери, теорії ноосфери.

Вулиця Івана Виговського (вул. Руднева)

Виговський Іван (1608 - 1664) - військовий, політичний і державний діяч Гетьманщини. Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави у Наддніпрянській Україні (1657 – 1659). Створив потужну та високоефективну Генеральну канцелярію. Учасник Батозької битви. Ставши гетьманом, уклав з Річчю Посполитою відому Гадяцьку угоду 1658 року про рівноправну конфедерацію України з Коронаю Польською та Великим князівством Литовським. Переможець 100-тисячної російської армії в битві під Конотопом. Після складання булави тривалий час проживав у Бару.

Вулиця Марцелія Високінського (вул. Чубаря)

Високінський Марцелій (1886 - 1959) - католицький і греко-католицький священик, духовний лідер подільських католиків у післявоєнні роки. Протягом 11 років очолював парафію костелу Діви Марії Ангельської у Вінниці аж до її закриття і перетворення на лекторій товариства «Знання».

Вулиця Волошкова (вул. Іванова)

Вулиця Марії Гавриш (вул. Белінського)

Гавриш Марія (1931 - 2001) - багаторазова чемпіонка та рекордсменка СРСР та України з плавання, майстер спорту, тренер. Перша учасниця Олімпійських ігор з Вінниці (1952, Гельсінкі). Переможниця багатьох міжнародних змагань. Уродженка П'ятничан.

Вулиця Гайдамацька (вул. Пролетарська)

Топонім пов'язаний з народним повстанським рухом на Правобережній Україні XVIII ст.

Вулиця Данила Галицького (40-річчя Перемоги)

Галицький Данило (1201 - 1264) - руський князь з династії Романовичів, правитель Галицько-Волинського князівства. Відновив і розбудував державу, до складу якої входило Поділля (тоді – Пониззя). Чинив упертий опір монгольській експансії, нейтралізуючи спроби західних сусідів втручатися у внутрішні справи країни.

Вулиця Якова Гальчевського (вул. Тимощука)

Гальчевський Яків (1894 - 1943) – військовий діяч, учасник повстанського руху в Україні на початку 1920-х рр., сотник Армії

УНР, останній командувач повстанських сил Правобережної України (1922). Майор Війська Польського. Його загін оперував на Літинщині, Летичівщині, Брацлавщині, Гайсинщині. Уродженець села Гута-Літинська Вінницької області.

Вулиця Олесь Гончара (вул. Корнійчука)

Гончар Олесь (1918 - 1995) – письменник, літературний критик, громадський діяч. Учасник Другої світової війни, перший лауреат премії ім. Т. Шевченка (1962), голова Спілки письменників України (1959 – 1971). Автор романів «Прапороносці» та «Собор». Твори

перекладені на 67 мов.

Вулиця Владислава Городецького (вул. Червоних Партизанів)

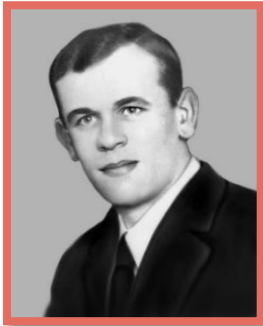

Городецький Владислав (1863 - 1930) - польський та український архітектор, підприємець, меценат. Автор низки архітектурних споруд в Україні, Польщі, Ірані, серед яких «Будинок з химерами» та костел святого Миколая у Києві, мавзолей Потоцьких в селі Печері на Вінниччині. Уродженець

Вінницької області.

Вулиця Омеляна Грабця (вул. Зорге)

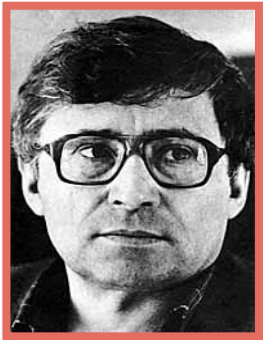
Грабець Омелян (псевдонім «Батько» 1911 - 1944) – військовий діяч, член ОУН, полковник Української Повстанської

Армії (УПА), організатор та командир партизанської групи УПА-Південь у Вінницькій та Хмельницькій області у 1943-1944 рр., яка успішно протистояла нацистам. Загинув в бою із загоном НКВС 10.06.1944 року поблизу села Микулинець Літинського району Вінницької області.

Вулиця Євгена Гуцала

(вул. П. Ангеліної)

Гуцало Євген (1937 - 1995) - письменник-шістдесятник, журналіст, поет і кіносценарист. Лауреат Шевченківської премії (1985р). Уродженець села Старий Животів Оратівського району Вінницької області.

Вулиця Грохольських (вул. Волочаївська)

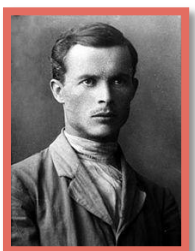
Грохольські - польський шляхетський рід, з якого походила низка громадсько-політичних діячів Поділля у XVIII – початку XX ст. Серед них – фундатор оборонного замку в П’ятничанах, земський суддя Брацлавського воєводства Міхал Грохольський (1705 – 1768), відомі господарські й громадські діячі Вінниці та Вінницького повіту Тадеуш Грохольський (1839 – 1913) і Здзіслав Грохольський (1881 – 1968).

Вулиця Генерала Дерев'янка (вул. Жукова)

Дерев'янка Кузьма (1904 - 1954) - радянський військовий діяч, дипломат, генерал-лейтенант, Герой України (2007). 2 вересня 1945 р. від імені СРСР підписав Акт про капітуляцію Японії, тим самим завершивши Другу світову війну.

Вулиця Олександра Довженка (вул. Ленінградська)

Довженко Олександр (1894 - 1956) - письменник та кінорежисер, класик світового кінематографу. Неодноразовий лауреат премій та нагород, серед яких приз міжнародного кінофестивалю у Венеції (1934). Автор літературних творів «Зачарована Десна», «Україна в огні», фільмів «Арсенал», «Земля», «Іван», «Аероград», «Щорс», «Поема про море» та ін.

Вулиця Дубовецька (вул. Енгельса)

Топонім «Дубовецька слобідка» відомий з кінця XVIII ст. як район компактного проживання росіян-старообрядців. Історичні відомості про місцеву слободу фіксуються у першій чверті XVII ст.

Вулиця Єрусалимка (вул. Едельштейна)

Топонім, як місце компактного розселення євреїв, відомий з XVIII ст. На початку XX ст. охоплював територію на схід від вулиць Чкалова та Поліни Осипенко до річки Південний Буг. Міську забудову знищено нацистами восени 1942 р.

Вулиця Замкова (вул. Петровського)

Топонім прив'язаний до Замкової гори, де у XIV-XVI ст. знаходився Вінницький замок (так зване «Місто Коріатовичів» і «Місто Острозьких»).

Вулиця Замостянська (вул. 50-річчя Перемоги)

Топонім відомий з першої чверті XVII ст. В офіційну міську топонімічну систему введений перспективним планом розвитку міста 1874 року.

Вулиця Миколи Зерова (вул. Пархоменка)

Зеров Микола (1890 - 1937) – поет, лідер київських неокласиків, літературний критик, перекладач з античних мов. Професор Київського університету. Був підданий більшовицьким переслідуванням з середини 1920-х рр., заарештований 1935 р., розстріляний у Сандормосі (1937). Діяльність початку 1920-х пов'язана з Вінниччиною.

Вулиця Сергія Зулінського (вул. Тарногородського)

Зулінський Сергій (1987 - 2015) — молодший сержант Збройних сил України. З листопада 2014 року брав участь в антитерористичній операції на сході України. Учасник оборони Міжнародного аеропорту «Донецьк». Позивний «Зулік». В умовах щільного туману та відсутності зв'язку, який «глушили» російські збройні формування, транспортер в

середині якого перебував молодший сержант Зулінський, потрапив під обстріл бойовиків. В ході бою водій-механік загинув.

Вулиця Юрія Клена (вул. Д. Фурманова)

Клен Юрій (справж. Освальд Бургардт, 1891 - 1947) – поет, перекладач, літературний критик, входив до товариства київських неокласиків. Життя і діяльність пов'язані з Вінниччиною (навчався в Немирівській гімназії, в 1941 році перебував у Ладизині).

Вулиця Джозефа Конрада (вул. Фабриціуса)

Конрад Джозеф (справж. Коженювський Йозеф, 1857 - 1924) – англійський письменник польського походження. Один із найвидатніших англійських прозаїків, творчість якого мала вплив на Е. Гемінґвея та В.-С. Берроуза. Неодноразово відвідував маєтки польської шляхти на теренах Східного Поділля.

Вулиця Князів Коріатовичів (вул. Свердлова)

Князі Коріатовичі - династія литовсько-руських князів, яка правила у Подільському князівстві та Закарпатті. Племінники князя Ольгерда, брати Юрій, Олександр, Костянтин, Борис та Федір прийшли на Поділля в 50-х рр. XIV ст. За однією із версій, після перемоги Ольгерда над татарами в битві на Синій Воді

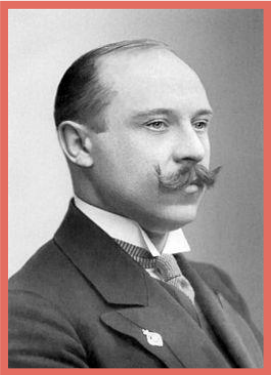
(1362), вони заснували низку прикордонних міст-фортець, серед яких була й Вінниця. Засноване ними Подільське князівство стало самостійним державним утворенням із суверенною зовнішньою та внутрішньою політикою.

Вулиця Ігоря Костецького (вул. 12 грудня)

Костецький Ігор (справж. Мерзляков, 1913 - 1983) – письменник, драматург, перекладач, мистецтвознавець, один із фундаторів української модерністської літератури. Дитячі та юнацькі роки пройшли у Вінниці, родина проживала на Старому місті. Під час окупації був редактором газети «Вінницькі вісті», публікуючи матеріали творчого та мистецького характеру.

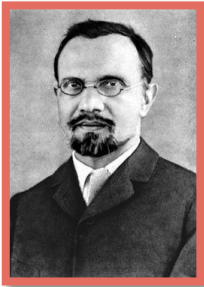
Вулиця Олександра Кошиця (вул. Партизанської Комуні)

Кошиць Олександр (1875 - 1944) – хоровий диригент, композитор, письменник-мемуарист. За доби Української революції став співорганізатором Української республіканської капели, яка гастролювала Західною Європою й Америкою. Неодноразово перебував у Вінниці – малій батьківщині його дружини, Тетяни Георгіївської.

Вулиця Агатангела Кримського

(вул. Ленських подій)

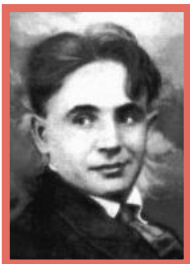
Кримський Агатангел (1871 - 1942) – історик, сходознавець, письменник і перекладач. Низка його підручників з історії та літератури Сходу досі використовуються фахівцями. Автор першого в історії української літератури інтелектуального роману «Андрій Лаговський». Один з організаторів і перших академіків Української Академії наук.

Фундатор українського сходознавства. Видатний філателіст. Ім'я міститься у переліку видатних діячів світу, затвердженому ЮНЕСКО.

Вулиця Героїв Крут (вул. Червоних Курсантів)

Бій під Крутами – бій між загоном київських курсантів та підрозділом червоногвардійців, що відбувся 29 січня 1918 року на залізничній станції Крути (Чернігівщина). Після бою 27 його учасників були страчені, згодом перепоховані на Аскольдовій могилі у Києві. Набув особливого значення завдяки героїзму української студентської молоді.

Вулиця Леся Курбаса (вул. Затонського)

Курбас Лесь (1887 - 1937) – режисер, актор, теоретик театру, драматург. Народний артист УРСР (1925). Засновник театру-студії «Березіль» (1922). Будучи режисером Одеської кінофабрики, в 1924 р. проводив зйомки на Старому місті у Вінниці. Репресований.

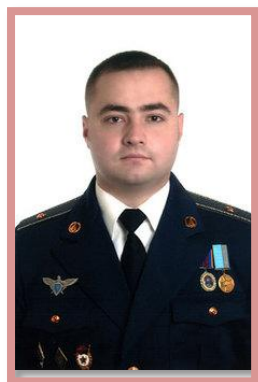
Вулиця Марії Литвиненко – Вольгемут

(вул. Литвиненка)

Литвиненко-Вольгемут Марія (1892-1966) – співачка, педагог, громадський діяч, народна артистка СРСР. Працювала в театрах: М.Садовського, музичної драми в Петрограді, Київському та Харківському опери та балету. Створила понад 70 вокально-сценічних образів з опер С.Гулака-Артемовського, М.Лисенка, К.Данькевича, М.Аркаса, П.Чайковського, Д.Верді, Р.Вагнера, Д.Пуччіні та інших композиторів. В 1920-1922 рр. перебувала у Вінниці, де працювала у місцевій народній опері та розпочала педагогічну діяльність у Вінницькій народній консерваторії.

Вулиця Дмитра Майбороди (вул. Збишка)

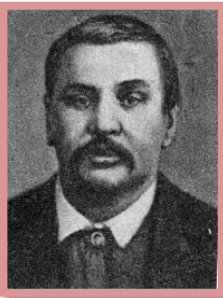

Майборода Дмитро (1980 - 2014) – військовий, майор, командир екіпажу літака АН-26, Герой України (2014). З травня по липень 2014 р. виконав 35 бойових вильотів для перевезення військових, озброєння, матеріально-технічних засобів в зону АТО. 14.07.2014 літак було підбито. Разом з помічником командира екіпажу, майором Д. Шкарбуном до останнього керував літаком, що дозволило іншим членам екіпажу врятуватися. Народився і жив у Вінниці.

Вулиця Магістратська (вул. Першотравнева)

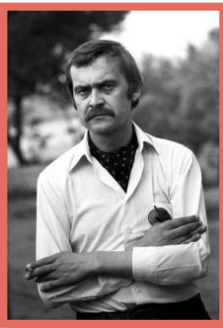
Магістрат як орган міського самоврядування діяв з перервами у Вінниці з 1640 р., із запровадженням Магдебурзького права, до 1838 р., коли йому залишили лише судові повноваження. Остаточно магістрати зникли у 1866 р. після проведення судової реформи у Російській імперії. Розміщувався вінницький магістрат у ратуші, що знаходилася на Ринковій площі навпроти монастиря домініканців.

Вулиця Дмитра Марковича (вул. Димитрова)

Маркович Дмитро (1848 - 1920) – громадсько-політичний діяч, юрист, письменник, один із фундаторів кооперативного руху. Головний прокурор (1917), член Сенату (1918), міністр юстиції УНР (1919). З 1915 р. жив у Вінниці, тут й похований.

Вулиця Івана Миколайчука (вул. Ф. Кона)

Миколайчук Іван (1941 - 1987) – кіноактор, режисер та сценарист. Лауреат Шевченківської премії (1988). Визнання принесла роль Івана Палійчука у «Тінях забутих предків» (1964). У творчому доробку 2 режисерські роботи, 9 сценаріїв, 34 ролі у кіно, серед яких фільми «Пропала грамота», «Біла птаха з чорною ознакою», «Вавилон ХХ».

Вулиця Митрополита Петра Могили (вул. Михайличенка)

Могила Петро (1597 - 1647) – український та молдовський політичний, церковний діяч Речі Посполитої, настоятель Києво-Печерського монастиря, митрополит Київський, Галицький і всієї Русі. В 1632 р. заснував колегіум (аналог вищого навчального закладу) при Вінницькому Возне-сенському монастирові, опікувався православними монастирями та храмами Вінниці та Поділля. Святий, канонізований усіма гілками українського Православ'я.

Площа Костянтина Могилка

Новостворений топонім, безіменна площа на початку проспекта Космонавтів.

Могилко Костянтин Вікторович (1978 - 2014) – військовий, підполковник Повітряних сил Збройних Сил України. Командир ескадрильї «Блакитна стежа» 15-ї окремої бригади транспортної авіації.

Ціною власного життя віддав наказ скерувати за межі міста Слов'янська керований ним транспортний літак АН-30Б, тим самим врятувавши житлові квартали міста від катастрофи. Герой України. Народився і жив у Вінниці.

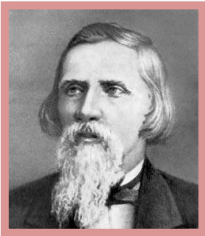
Вулиця Монастирська (вул. Володарського)

У XVII-XVIII ст. вулиця розмежувала землі єзуїтського, домініканського та православного монастирів.

Вулиця Мури (вул. П. Осипенко)

Топонім відомий з XVIII ст. Первинно був прив'язаний до єзуїтського монастиря. З 1920-х років поширився на весь квартал старовинної забудови.

Вулиця Петра Ніщинського (вул. Колгоспна)

Ніщинський Петро (1832 - 1896) – композитор, поет та перекладач. Випускник Афіньського університету (1856). Твір «Вечорниці» («Закувала та сива зозуля...») став найвищим досягненням тогочасної української хорової музики. Автор перших перекладів українською давньогрецьких творів Гомера і Софокла. Уродженець Вінницької області.

Вулиця Миколи Оводова (вул. Козицького)

Оводов Микола (1864 - 1941) – громадський діяч, лікар, реформатор, міський голова Вінниці у 1899 - 1917 рр. За його головування місто отримало «економічне диво»: річний бюджет зріс у 11,2 рази, господарство та соціально-культурна сфера значно поліпшилась (телефонізація, електрифікація, поява систем водопостачання та громадського транспорту).

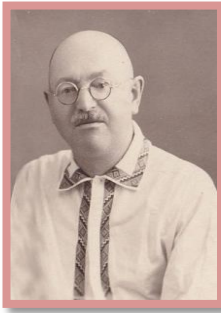
Вулиця Івана Огієнка (вул. Чапаєва)

Огієнко Іван (митрополит Іларіон, 1882 - 1972) – вчений, політичний, громадський та церковний діяч, перший ректор Кам'янець-Подільського університету (нині імені Огієнка), митрополит УАПЦ. Перекладач Біблії українською мовою. В лютому 1919 р. працював у Вінниці на посаді міністра освіти УНР.

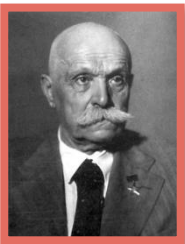
Вулиця Валентина Отамановського

(вул. 3. Космодем'янської)

Отамановський Валентин (1893 - 1964) – юрист, історик права та медицини, організатор науки, краєзнавець, громадський діяч. Член Центральної Ради, учасник бою під Крутами. Автор першого в Україні історико-правового дослідження міста (праця «Вінниця в XIV–XVII століттях»). Очільник Кабінету виучування Поділля – краєзнавчої організації, за зразком якої почали створювати аналоги в інших регіонах України. Жертва сталінських репресій.

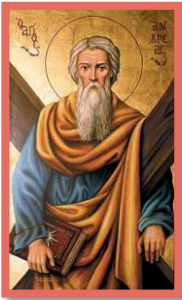
Вулиця Євгена Патона (вул. Лазо)

Патон Євген (1870 - 1953) – видатний учений у галузі зварювальних процесів і мостобудування. Академік АН УРСР, Герой Соціалістичної праці. Неодноразово відвідував

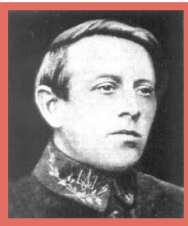
своїх родичів, які мали маєток у Подільській губернії.

Вулиця Андрія Первозваного (вул. Стахурського)

Андрій Первозванний - (грец. Ανδρέας, лат. Andreas, 17 -77 близько м. Патри) —один із Христових апостолів, галілеянин з Віфсаїди Галілейської, брат апостола Петра, перший із учнів Ісуса Христа, святий-покровитель України, Шотландії та деяких частин Росії. День пам'яті – 30 листопада за юліанським календарем.

Вулиця Симона Петлюри (вул. Чкалова)

Петлюра Симон (1879 - 1926) – державний, військовий та політичний діяч, журналіст, публіцист. Організатор українських збройних сил в 1917 р. Головний отаман військ УНР та Голова Директорії УНР. Неодноразово бував у Вінниці протягом 1918-1920 рр., у тому числі як в «тимчасовій столиці» УНР.

Вулиця Євгена Пікуса (вул. Папаніна)

Пікус Євген Михайлович (1979 - 2014) – військовий, підполковник Державної прикордонної служби України. Загинув у Красній Талівці на Луганщині в зоні проведення АТО під час бойового зіткнення з російською диверсійно-розвідувальною групою, яка порушила кордон. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Народився і жив у Вінниці.

Вулиця Пластова (вул. Піонерська)

Вулиця названа на честь «Пласту» – національно - скаутської організації України, заснованої восени 1911 р. Нині це найбільша та найстаріша українська скаутська організація, яка діє у багатьох країнах світу. Перші пластові товариства у Вінниці розпочали свою діяльність восени 1919 року.

Вулиця Бернарда Претвича (вул. Куйбишева)

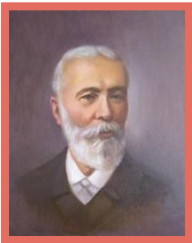

Претвич Бернард (1500 - 1562(3)) – військовий та державний діяч Великого Князівства Литовського, один із засновників українського козацтва, теоретик козацької військової тактики. Протягом життя виграв понад 70 битв з татарами. Завдяки забезпеченій ним ефективній обороні розпочалася колонізація та розвиток міст Поділля. В 1540 р. врятував м. Вінницю від татарського набігу.

Площа Привокзальна (площа Героїв Сталінграду)

Відновлена історична назва площі.

Вулиця Івана Пулюя (вул. Павленка)

Пулюй Іван (1845 - 1918) – фізик, винахідник, філософ, педагог, перекладач, професор. Першим зробив знімок кісток руки із використанням променів, які згодом були запатентовані як «рентгенівські». Досліджував

неонове світіння. Винахідник фосфоресцентної лампи. Разом з П. Кулішем та І. Нечуєм-Левицьким переклав українською мовою Біблію.

Вулиця Олени Пчілки (вул. Подвойського)

Пчілка Олена (справж. Ольга Петрівна Косач, з роду Драгоманових, 1849 -1930) – письменниця, перекладачка, етнограф, публіцистка, громадська діячка, член-кореспондент Всеукраїнської академії наук; мати поетеси Лесі Українки, сестра професора Михайла Драгоманова. Життя і діяльність пов'язані з Поділлям з кінця ХІХ ст. У 1920 р. за антибільшовицькі виступи була заарештована, після звільнення переїхала до Могилева-Подільського (до доньки), де перебувала до 1924 р.

Вулиця П'ятничанська (вул. Боженка)

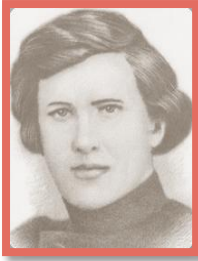
Топонім відомий з ХV століття. Село П'ятничани увійшло у межі міста у 1938 р.

Вулиця Гетьмана Сагайдачного(вул.Червонофлотська)

Петро Конашевич-Сагайдачний (1570 - 1622) – гетьман та полководець, кошовий отаман Запорізької Січі. Організатор успішних походів запорозьких козаків проти Кримського ханства, Османської імперії та Московського царства, фундатор та меценат низки православних монастирів та братств.

Вулиця Анатолія Свидницького (вул. Дундича)

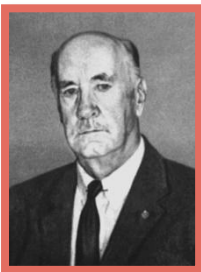
Свидницький Анатолій (1834 - 1871) – письменник, класик української літератури. Автор першого українського сімейного роману «Люборацькі» та ряду етнографічних розвідок, зокрема, «Великдень у подолян». Уродженець Вінницької області.

Вулиця Тараса Сича (вул. Стаханівська)

Сич Тарас (1966 - 2015) – громадський активіст, мандрівник, учасник подій на Майдані 2013 - 2014 рр., доброволець батальйону «Київська Русь». Будучи переконаним пацифістом, не брав до рук зброю та працював батальйонним кухарем. Загинув в зоні проведення АТО під мінометним вогнем 13 лютого 2015 р. в «Дебальцевському котлі». Уродженець М. Вінниці.

Вулиця Ігоря Сікорського (вул. Журавльова)

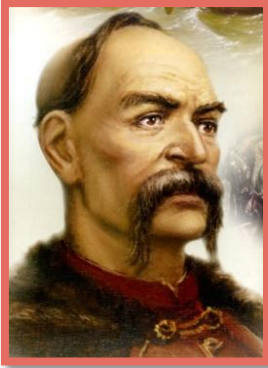

Сікорський Ігор (1889 - 1972) – український та американський інженер-авіаконструктор, підприємець. Автор легендарного літака «Ілля Муромець», на якому було встановлено світовий рекорд вантажопідйомності. Конструктор першого в США літака-амфібії. В 1940-х рр. його фірма стала провідним виробником вертолітної

техніки за кордоном. У 1916 - 1917 рр. жив у Вінниці як інженер ескадри повітряних кораблів.

Вулиця Івана Сірка

(вул. Повстання броненосця «Потьомкін»)

Сірко Іван (1605 (1610?) - 1680) – козацький ватажок, кальницький полковник, легендарний кошовий отаман Запорозької Січі. Учасник Визвольної війни Б. Хмельницького та чисельних військових кампаній проти турків та татар. В 1654 році виступив проти підписання Переяславської угоди. У другій половині 1650-х рр. – Вінницький полковник. Поширеною серед науковців є думка, що місцем народження отамана є село Мурафа Шаргородського району.

Вулиця Павла Скоропадського (вул. Фадєєва)

Скоропадський Павло (1873 - 1945) – військовий, громадський та політичний діяч, Гетьман Української Держави (1918). Один із лідерів та ідеологів українського монархічного гетьманського руху. В листопаді-грудні 1917 р. підрозділи Українського (34-го стрілецького) корпусу під його орудою забезпечували законність влади УНР у Вінниці.

Вулиця Олександра Соловйова (вул. Інтернаціональна)

Соловйов Олександр (1919 - 1998) – вчитель, педагог. Учасник Другої світової війни. Після демобілізації працював військовим керівником, учителем історії у вінницьких школах № 17 та № 2, заступником директора – школа № 4. У 1952 – 1986 рр. був директором школи № 17. Під його керівництвом школа стала одним з лідерів освітянської справи у місті, а згодом завдяки його учням, й у країні. Заслужений вчитель України. Проживав у «будинку вчителів».

Вулиця Богдана Ступки (вул. П. Морозова)

Ступка Богдан (1941 - 2012) – актор театру і кіно, лауреат Шевченківської премії (1993), Герой України (2011), Народний артист УРСР (1980), Народний артист СРСР (1991). Зіграв близько 100 ролей у кіно та понад 100 на театральній сцені. Неодноразово відвідував Вінницю з гастролями, брав участь у зйомках фільму «Архієрей» (1990) у нашому місті.

Вулиця Стрілецька (вул. Червоноармійська)

Стрілець – синонім слова «вояк», «солдат». У традиційній українській військовій термінології – найнижче військове звання. За військовою термінологією, основна бойова одиниця

підрозділу, призначена для виконання отриманого завдання. Топонім підкреслює «армійську» функцію вулиці, адже міський гарнізон Вінниці безперервно перебуває тут з 70-х рр. XIX ст. Нині це місце дислокації військових частин Збройних Сил України.

Вулиця Степана Тимошенка (вул. Якіра)

Тимошенко Степан (1878 - 1972) – всесвітньо відомий український, американський та німецький вчений у галузі механіки. Батько теоретичної механіки. Основоположник теорії міцності матеріалів, теорії пружності та коливань. Один із організаторів і перших академіків Української академії наук. Академік Академії наук СРСР (1928), Польської Академії наук (1935), Французької (1939), Американської (1940), Італійської (1948) академії наук.

Вулиця Трамвайна (вул. Революційна)

Трамвай - перший громадський транспорт у Вінниці, історія якого розпочалась 28.10.1913. Він має статус одного з неофіційних символів міста. Також вулиця розташована поряд з трамвайним депо КП «Вінницька транспортна компанія».

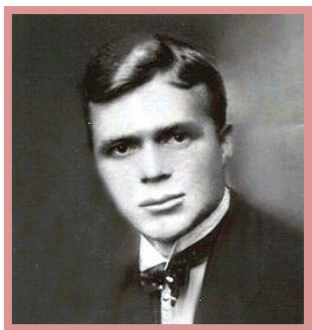
Вулиця Антона Турчановича (вул. Тухачевського)

Турчанович Антон (1854 - 1943) – офіцер українського походження, полковник Російської імператорської армії. Вінницький повітовий військовий начальник (1913 р.). Винахідник польової кухні: його проект, запатентований 1908 р., був визнаний найвдалішим. Уродженець Вінницької області.

Вулиця Івана Хоменка

(вул. Стаханівська + 1,2,3,4 пров.)

Хоменко Іван Софронівич (1892 - 1981) – священик та чернець Української греко-католицької церкви, перекладач Біблії українською мовою згідно католицького канону (45 книг Старого Завіту і 27 книг Нового). Дитинство та юність провів у Вінниці, на Старому місті.

Площа Героїв Чорнобиля (площа Жовтнева)

Площа названа на честь ліквідаторів наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції (26.04.1986 р.). У Вінницькій області проживає близько 91 тисячі осіб, які постраждали внаслідок трагедії. З них близько 4800 – учасники ліквідації.

Вулиця Чумацька (вул. Блюхера)

Чумацтво – торговельно-візницький купецький промисел українців в степовій та лісостеповій зоні Євразії від XV століття до середини XIX століття. Чумакування мало своє відображення в українському побуті і способі життя, матеріальній культурі і лексиці, фольклорі, літературі, драматургії.

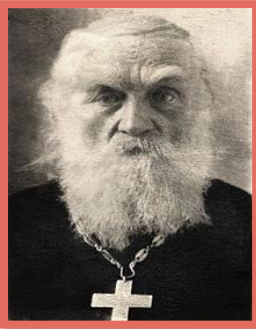
Вулиця Якова Шепеля (вул. В. Примакова)

Шепель Яків (1894 - 1921) – повстанський отаман на Літинщині, полковник Армії УНР. У 1919 - 1921 рр. оперував проти більшовиків на Літинщині, Хмельниччині, Козятинщині, Калинівщині (територія Вінницької області). Упродовж 1919-1920 рр. неодноразово займав Вінницю.

Вулиця Івана Шиповича (вул. Соколова)

Шипович Іван (1857 - 1936) – священник, дослідник історії Поділля, археолог, громадський діяч. Керівник археологічної комісії при Вінницькій міській управі, перший дослідник Сабарівського городища. Автор низки краєзнавчих праць і нарисів, серед яких – «Літопис Вінницького капуцинського монастиря». Жертва сталінських репресій.

Вулиця Максима Шимка (вул. К. Маркса)

жив у Вінниці.

Шимко Максим (1979 - 2014) – громадський активіст, учасник подій на Майдані 2013-2014 рр., герой Небесної Сотні, Герой України (2014, посмертно). Загинув від кулі снайпера 20 лютого 2014 р. під час розстрілу демонстрантів на вулиці Інститутській, намагаючись врятувати пораненого. Народився і

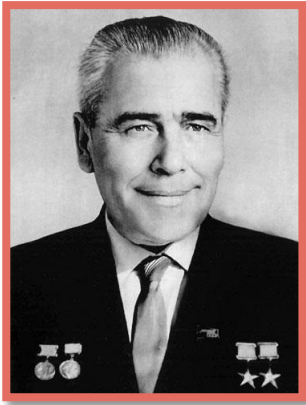
Вулиця Костянтина Широцького (вул. Щорса)

участь в етнографічних експедиціях, збирав музейні колекції. Уродженець Поділля.

Широцький Костянтин (1886 - 1919) – історик мистецтва, етнограф, фольклорист. Один з організаторів українського громадського життя у Санкт-Петербурзі. Професор Кам'янець-Подільського державного українського університету. Досліджував мистецтво, історію, побут, звичаї, фольклор України й Поділля XIX – початку XX ст. Брав

Вулиця Академіка Янгеля (вул. Фрунзе)

Янгель Михайло (1911 - 1971) – учений-механік, конструктор ракетно-космічної техніки. Академік Академії наук СРСР і УРСР, двічі Герой Соціалістичної Праці. В 1954 - 1971 рр. – головний конструктор конструкторського бюро № 586, згодом «Південне» в м. Дніпропетровську. Очолював створення ракетних комплексів. На основі його ракети Р-16 було створено Ракетні війська стратегічного призначення Збройних сил СРСР. Під його керівництвом було створено ракети з автономною системою керування, з дальністю польоту понад 11 тисяч кілометрів, зі строком перебування в стані постійної бойової готовності тощо. Ракети КБ «Південне» використовувалися як носії космічних апаратів «Космос», «Циклон», «Зеніт», «Інтеркосмос», «Метеор», «Цілина». Створив науково-конструкторську школу.

Використана література:

Про перейменування площ, вулиць, провулків, проїздів, тупиків у місті Вінниці: Рішення Вінницької Міської Ради від 25.12.2015. - № 71 // Вінницька газета. – 2016. – 15 січ.

Вулиці Шимка, Сича і Пікуса тепер є у Вінниці // Місто. – 2016. – 13 квіт.

Глушак Т. Була Революційна – тепер Трамвайна / Т. Глушак // Вінниччина. – 2016. – 12 лют.

Глушак Т. Від Батозької до Магістратської / Т. Глушак // Вінниччина. – 2016. – 5 лют.

Глушак Т. Від Високінського до Гальчевського / Т. Глушак //Вінниччина. – 2016. - 26 лют.

Глушак Т. Від Соловйова до Буняковського / Т. Глушак // Вінниччина. – 2016. – 29 січ.

Глушак Т. І Чумацька, і Гайдамацька / Т. Глушак // Вінниччина. – 2016. – 4 берез.

Жук, Ірина. Перейменування вулиць погодили депутати [Текст] : [нові назви вінницьких вулиць у рамках декомунізації, які були погоджені на громадських слуханнях, затвердили на сесії депутати Вінницької міської ради. Ухвалене рішення також стосується зміни назв тих вулиць, які розташовані у населених пунктах, приєднаних минулого року до Вінниці, і які дублюють назви вулиць обласного центру] / Ірина Жук // Місто. - 2016. - 11 трав.

Курбанова, Альбіна. Перейменовували по кілька разів [Текст] : [про перейменування вулиць у Вінниці розповіла авторка книги "Вулиці Вінниці: з історії декомунізації" доктор історичних наук ВДПУ ім.М.Коцюбинського Тетяна Кароева та

керівник ГО "Спільнота "Історія Вінниці" Олександр Федоришен] / Альбіна Курбанова // RIA. - 2017. - 8 лют.

Нові назви вінницьких вулиць - декомунізовані [Текст] : адресні довідки із новими назвами вулиць вінничани отримуватимуть безплатно // Місто. - 2016. - 10 лют.

Нові імена в назвах вулиць міста Вінниці // Новини Вінниччини. - 2016.— 20 квіт.

Нові назви Вінницьких вулиць – декомунізовані // Місто. – 2016. – 10 лют.

Панасенко, Микита. Чи зрозуміють вінничани "декомунізацію" з появою нових аншлагів? [Текст] : [про перейменування вулиць у Вінниці] / Микита Панасенко // RIA. - 2016. - 20 січ.

Пустіва, Валентина. Декомунізація-2: здоровий глузд починає і таки виграє [Текст] : у Палаці мистецтв «Зоря» відбулися громадські слухання, які затвердили нові назви для 57 вулиць і провулків міста / Валентина Пустіва // Вінницька газета. - 2016. - 12 квіт.

У Вінниці перейменували 135 вулиць // Вінниччина. – 2016. - 22 січ.

Ще вісім вулиць міста буде перейменовано? [Текст] : [6 липня під час чергового засідання робочої групи з питань декомунізації у Вінниці було збільшено список рекомендованих до перейменування вулиць, а також розширено перелік об'єктів, які демонтують] // Новини Вінниччини. - 2015. - 12 серп.